

Haitallisten aineiden vähentäminen varhaiskasvatuksen hankinnoissa – kestävien hankintojen green deal –sopimus

Hei

Kuntanne ja sitä myötä varhaiskasvatusyksikkönne on mukana Haitallisten aineiden vähentäminen varhaiskasvatuksen hankinnoissa – kestävien hankintojen green deal –sopimuksessa. Sopimuksen tavoitteena on vähentää haitallisia kemikaaleja (aineita) varhaiskasvatuksen ympäristössä, sekä lisätä pohjoismaisen ympäristömerkinnän (ns. Joutsenmerkki) saaneiden tuotteiden ja palveluiden hankintaa.

Tässä viestissä on yleistä tietoa green deal -sopimuksesta, sen vaikutuksista hankintoihin sekä toimenpidetoiveet varhaiskasvatusyksiköille.

Green deal -sopimus tiivistettynä

Haitallisten aineiden vähentäminen varhaiskasvatuksen hankinnoissa – kestävien hankintojen green deal -sopimuksen toimeenpanosta vastaavat sosiaali- ja terveysministeriö ja ympäristöministeriö. Ministeriöitä toimeenpanossa tukee Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus (KEINO). Sopimus allekirjoitettiin marraskuussa 2020 ja siinä ovat mukana Helsingin, Tampereen ja Vantaan kaupungit, sekä hankintaorganisaatiot Monetra Oulu Oy ja Tuomi Logistiikka Oy.

Sopimus koostuu haitallisten kemikaalien kuormaa vähentävien hankintakriteerien muodostamisesta ja näiden soveltamisesta käytäntöön. Kriteerien muodostamiseen liittyvää työtä koordinoi KEINO-osaamiskeskus puolesta Motiva Oy, joka yhdessä muiden asiantuntijaorganisaatioiden kanssa on kehittänyt ja kehittää eri tuoteryhmiin liittyviä hankintakriteereitä. Kehitystyö perustuu kattavaan tutkimus- ja selvitysaineistoon. Hankintakriteeriluonnoksia testataan markkinavuoropuheluiden avulla, joiden pohjalta muodostetaan lopulliset julkaistavat kriteerit. Lopulta hankintayksiköiden vastuulle jää muodostettujen haitallisten kemikaalien kuorman vähentämiseen tähtäävien hankintakriteerien soveltaminen hankintaprosessiin. Kuntien ja hankintaorganisaatioiden hankintayksiköt tarjoavat näin käyttöönnne vähemmän haitallisia kemikaaleja sisältäviä tuotteita, kuten sisäleikkivälineitä.

Varhaiskasvatusyksiköissä tehtävät toimenpiteet

Hankintojen kautta voidaan vaikuttaa vain niihin tuotteisiin, jotka on tilattu varhaiskasvatusyksiköihin kriteerien julkaisun jälkeen. Yksittäiset varhaiskasvatusyksiköt voivat osaltaan auttaa kemikaalikuorman vähentämisessä.

Varhaiskasvatusyksiköissä toteutettavat toimet eivät sisälly allekirjoitettuun green deal -sopimukseen, mutta ne ovat nousseet esille toiveena sopimuksen allekirjoittaneilta tahoilta. Toimenpiteet ovat pyritty laatimaan niin, että ne ovat toteuttavissa varhaiskasvatusyksikön normaalin toiminnan yhteydessä. Varhaiskasvatusyksiköissä toteutettavat toimenpiteet ovat eritelty liitteenä olevassa tiedostossa (Tietoa varhaiskasvatuksen yksiköille, liite 4). Toimenpiteet ovat

esimerkiksi olemassa olevien tuotteiden ja lelujen, sekä niiden alkuperän tarkastelu (esim. tuovatko vanhemmat keräysten kautta leluja varhaiskasvatukseen käyttöön?).

Haitallisten aineiden vähentäminen varhaiskasvatukseen hankinnoissa – kestävien hankintojen green deal –sopimukseen liittyvästä viestinnästä vastaa varhaiskasvatuksen järjestäjä, mutta myös varhaiskasvatusyksikön on hyvä viestiä sopimuksesta lasten vanhemmille.

Tiivistettynä sopimuksen tavoitteet ja päämäärät ovat seuraavat:

- Erityisesti antimikrobisten aineiden, hajusteiden ja väriaineiden vähentäminen.
- Tiukempien lainsäädäntörajoitusten soveltaminen kemikaalien osalta lelujen ja lastenhoitotarvikkeiden hankinnoissa.
- Erityistä huolta aiheuttavien aineiden ilmoittamisvelvoitteen soveltaminen hankinnoissa.
- Yhteisten hankintakriteerien ja hankintasopimusten sopimusehtojen laadinta haitallisten aineiden vähentämiseksi ja niiden soveltaminen hankintayksiköiden toimesta.

Lisätietoa green deal -sopimuksesta tarjoavat hankintayksikkönne ja KEINO-osaamiskeskuksen asiantuntijat.

Ystävällisin terveisin KEINOn puolesta,